

P R I K A Z I I K R I T I K E

Maximilian Braun, Das serbokroatische Heldenlied; Wandenhoeck und Ruprecht, Göttingen 1961.

Kao prva knjiga nove slavističke edicije »Opera Slavica«, koju izdaju i uređuju zaslužni naučni radnici i poznati slavisti Maximilian Braun i Alois Schmaus, nedavno je pod gornjim naslovom izišla iz štampe opsežna Braunova studija o srpskohrvatskoj junačkoj pjesmi (»Das serbokroatische Heldenlied«). Problematika naših narodnih pjesama ispunjavala je kroz mnogo decenija interes i gotovo životnu djelatnost mnogobrojnih naših naučnih istraživača, sakupljača narodnog blaga, etnografa, historičara, geografa, sociologa i psihologa, počevši od Vukovih vremena pa sve do naših dana. Međutim, svoj značajan doprinos izučavanju ove problematike dao je i veliki niz stranih naučnih radnika, koji su obrađivali i izučavali gotovo sve probleme što spadaju u organsku cjelinu našega narodnog stvaralaštva. Da spomenemo samo neke od njih, pored već navedene dvojice izdavača i urednika »Opera Slavica«. Tu se susrećemo s imenima Jiří Horaka, P. Bogatyreva, A. B. Lorda, Fr. Sarana i dr.

Nedavno štampana i vrlo opsežna Braunova radnja (oko 300 stranica) svestrano obuhvaća gotovo sva pitanja koja zasijecaju u područje narodnog epskog pjesništva kod Hrvata i Srba. U prvom dijelu obrađuje pisac prirodu i sadržaj junačke pjesme, a u drugom prelazi na same pjesme i njihovu tematiku. Osvrćući se na najznačajniju našu i stranu literaturu pisac u obradbi cijelog materijala iznosi i svoja originalna zapažanja i mišljenja o pojedinim problemima narodnoga pjesničkog stvaralaštva kod Srba i Hrvata. Svima važnim problemima koje u svojoj studiji obrađuje pristupa Braun opsežno i analizira ih svestrano, objektivno i strogo naučno. Izvanredno je lijepo i znalački obrađen — pored ostaloga — pojam junaka kao i životni oblici junaštva. Isto se može reći i za poglavlje o narodnim pjevačima i slušaocima, koji s mnogo udublivanja i interesa prate recitacije narodnih pjesama.

Završujući izlaganja u prvom dijelu svoje studije pisac daje veoma uspjeti sintetički osvrt na razvoj junačke pjesme od najstarijih vremena pa sve do naših dana. U tom dijelu svojih izlaganja posebnu je pažnju posvetio Braun postanku i funkciji narodnih pjesama u prvom i drugom svjetskom ratu i konstatirao njezino oživljavanje, izazvano borbom i otporom naših naroda. U tim pjesmama, posebno onima koje su nastale u

vrijeme drugoga svjetskog rata, čovjek borac dolazi opet do svog izražaja, bez obzira na tehničke pronalaskе i moderna sredstva u vođenju rata. O ovom problemu (oživljavanju narodne poezije, njezinoj funkciji u borbi i njezinoj vrijednosti) dao je — usput rečeno — u više navrata svoja originalna i korisna zapažanja akademik Dušan Nedeljković.

Iz drugoga dijela Braunove studije o ovom informativnom osvrtu treba posebno istaći, na primjer, njegov prikaz junaka kao spasioca u nevolji onih koji su nezaštićeni i progonjeni, pa njegova zapažanja o vjernosti i nevjeri žene (prema narodnoj pjesmi) i o drugim temama koje su predmet obrađivanja naše junačke pjesme. Dajući uvijek opsežnu interpretaciju i podvrgavajući ove teme kritičnoj i često vrlo originalnoj analizi, Braun se služi suvremenim naučnim metodama i u svoja izlaganja unosi često nova i veoma interesantna zapažanja. Možda će se naći stručnjaci koji se ne bi s nekim Braunovim zapažanjima složili, ali ta su zapažanja tako solidno i naučno fundirana da im se mora ukazati puna pažnja.

Na kraju Braunove studije nalazi se registar stvari, kao i imena lica i mjesta, a zatim popis literature kojom se pisac u svom radu poslužio. Ova njegova studija, kao i dosadašnji njegovi radovi s područja izučavanja naše narodne epike — pored djela i rasprava T. Maretića, M. Murka, J. Prodanovića (posebno onih koji su između dva rata štampani u »Glasniku Proforskoga društva«), D. Kostića, A. Schmausa, J. Horaka, A. Lorda, D. Nedeljkovića, P. Bogatyreva i drugih — ide u red najznačajnijih i najkorisnijih publikacija koje su objelodanjene u posljednjih šest decenija. Njegova radnja znači veliku dobit i vrlo koristan prilog izučavanju gotovo svih problema koji zasijecaju u ovo, za našu literaturu, značajno područje. Bila bi lijepa i organska cjelina kad bi M. Braun u svome daljnjem radu također obradio i problematiku junačke pjesme i ostalih južnih Slavena. Karakteristična je vremenska koincidencija da je gotovo u isto vrijeme, kao i ova Braunova radnja, izišao iz štampe jubilarni Zbornik za narodni život i običaje u redakciji akad. Branimira Gušića povodom 60-godišnjice ove poznate Akademijine publikacije. I u njoj se nalazi lijep broj korisnih priloga naših i stranih naučnih radnika o problemima s istoga područja kojima je M. Braun posvetio svoju pažnju, kako u dosadašnjim svojim radovima tako i u ovoj svojoj značajnoj studiji o srpskohrvatskoj junačkoj narodnoj pjesmi.

Branko Magarašević

Herbert Peukert, Serbokroatische und Makedonische Volkslyrik. Gestaltuntersuchungen. Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin. Veröffentlichungen des Instituts für Slawistik, Berlin 1961.

Kako autor u kratkom uvodu ističe, to je prvi put kako se u Njemačkoj opširnije raspravlja o morfologiji srpskohrvatske i makedonske narodne lirike, koja je dosada stajala nedovoljno obrađena u sjeni mnogo više cijenjene jugoslavenske narodne epike. Autorov interes za jugoslavenske probleme našao je izraza već prije u još jednoj njegovoj knjizi iz 1958, u kojoj je prikazao odnose Slavena iz bivše A. U. monar-